

šacha (svržen v roce 1979) a Egypt pod Anwarem al-Sadatem (zavražděn 1981). Pokud chce mít "nový světový pořádek" úspěch, pak musí v jistém rámci dodržovat obě snahy a musí být uváděn do praxe s politickou zdrženlivostí. Prakticky to znamená: nikoli každá přednostně prozápadní nálada a vývoj si zasluhuje podporu, nikoli každá islámská a nacionalistická tendence musí být hodnocena odmítavě. Dodržování hodnotové představy islámsky utvářeného Blízkého východu musí umět získávat prostor. Pokud to bude zanedbáváno, nebude "nový světový pořádek" ničím jiným, než poznámkou na okraji krátkých, titulky vyjádřených dějin dané doby.

-MW-

OPERAČNÍ POHYBLIVOST ARMÁDY

Podle stanovených zámyslů se bude počet příslušníků armády během příštích roků nejen snižovat, ale i rozmístění vojsk na základě nové strategie obrany ČSFR dozná podstatné změny. Vojska budou rozmístěna po celém území státu. Z tohoto důvodu (s ohledem na případné možné vojenské ohrožení státu) je nutné řešit operační pohyblivost armády již dnes. K získání dalších pohledů na danou problematiku předkládá redakce čtenářům redakčně upravený článek J. Lötschera Operační pohyblivost armády, který byl uveřejněn v Technische Mitteilungen für Sappeure, Pontoniere und Mineure č. 3/1991, Bern.

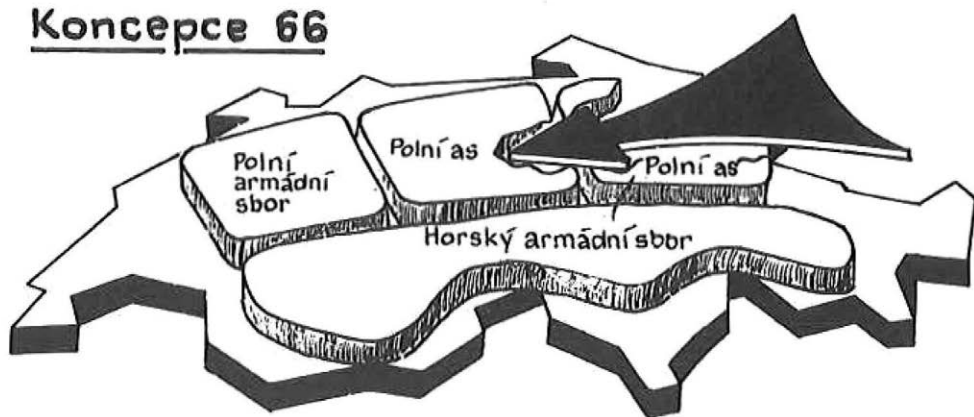
Skutečnost, že se uvažuje, popřípadě musí uvažovat o operační pohyblivosti armády, souvisí s pojetím dynamické prostorové obrany, která vychází z rámcových podmínek budování armádní "koncepce 95" Švýcarska.

Lötscher se snaží vysvětlit způsob uskutečňování dynamické prostorové obrany, jakož i požadavky na operační stupeň a jak lze dosáhnout operační pohyblivosti v rámci armádní "koncepce 95" i které předpoklady jsou k tomu nezbytné.

Protože se plánovaný stav armády Švýcarska "koncepce 95" snížil na 400 000 mužů, je nutné upustit od plošné opotřebovací sestavy, kterou požadovalo dřívější pojetí z června 1966.

Po více méně rovnoměrném mobilizačním rozvinutí uvnitř mírových hranic sborů bude armáda převedena do bojového rozmístění, jehož těžiště se zaměří podle ohrožení. Tím bude upuštěno od dnešního principu prostorové vázanosti svazků ve prospěch vytváření hlavního úsilí (HÚ). Rozhraní sborových úseků budou nově stanovena podle operačních hledisek a přizpůsobena ohrožení. Sbor bojující v úseku HÚ může být ještě posílen prostředky ostatních sborů - polními a horskými divizemi, jakož i tankovými brigádami, nebo armády - tankovými brigádami - viz obr. 1.

Koncepce 66

Obr. 1

Cílem pojetí, které je nazváno "dynamickou prostorovou obranou", je vést obrannou činnost v nejvíce ohroženém prostoru s těžištěm v pohyblivě zasazovaných silách stupně armády anebo sboru. Armádním sborům s jejich polními (horskými divizemi), jakož i pevnostními brigádám případně přitom v rámci armády úkol operačních uzavíracích svazků.

V důsledku zmenšení armády na jedné straně a rozmístění přizpůsobené hlavnímu úsilí ohrožení na druhé straně vzniknou mezi původně staticky zasazenými divizemi a pevnostními brigádami větší prázdné prostory. K zabezpečení operační součinnosti při vedení bojové činnosti potřebuje operační stupeň určitý pohyblivý prvek, který může tyto prázdné prostory zaujmout, popřípadě si v nich vynutit rozhodnutí. K tomu je možné využít různých možností (v pořadí rychlosti zasazení), jako např.:

- vedení bojové činnosti palbou (dělostřelectvo, letectvo a bitevní vrtulníky),
- zasazení jednotek přepravovaných vzduchem,
- nasazení mechanizovaných bojových skupin.

Švýcarská armáda může vést bojovou činnost palbou nanejvýše částí letectva; příslušné dělostřelectvo (raketomety dalekého dosahu) a především bitevní vrtulníky se až na další vymykají jejím finančním možnostem. Pevnostní děla Bison určená k zabezpečení prostoru horského armádního sboru, představují přesto počátek, který slibuje úspěch. Je však nutné mít jasně na zřeteli, že samotnou palbou není možná terén ani udržet, ani získat nazpět, nebo si vydobýt vítězství. K tomu je zapotřebí použít kombinace pohybu a palby. Pokud jde o pohybový prvek: přepravní kapacita daná vrtulníkem Puma představuje (především také pro použití v horách) první krok správným směrem. Proto tankové brigády, které budou v blízké budoucnosti vytvořeny v rámci armádní "konceptu 95", zůstanou na stupni armády a armádního sboru. Představují jediné pohyblivé prvky operačního stupně, které mají skutečný význam. Proto je nutné vytvořit pokud možno ty nejlepší předpoklady pro jejich zasazení.

Do vytvoření tankových brigád v rámci armádní "konceptu 95" jsou tankové pluky mechanizovaných divizí jedinými bojovými prostředky, kterými je možné vést u operačního stupně bojovou činnost. Plní tyto hlavní úkoly:

- rychle a rozsáhle vedou útok z chodu, po krátké přípravě a průzkumu bojem,
- znovuobsazení rozhodujících prostorů.

Boj na zdrženou a vedená obrana k udržení prostoru musí být považovány za druhořadé úkoly.

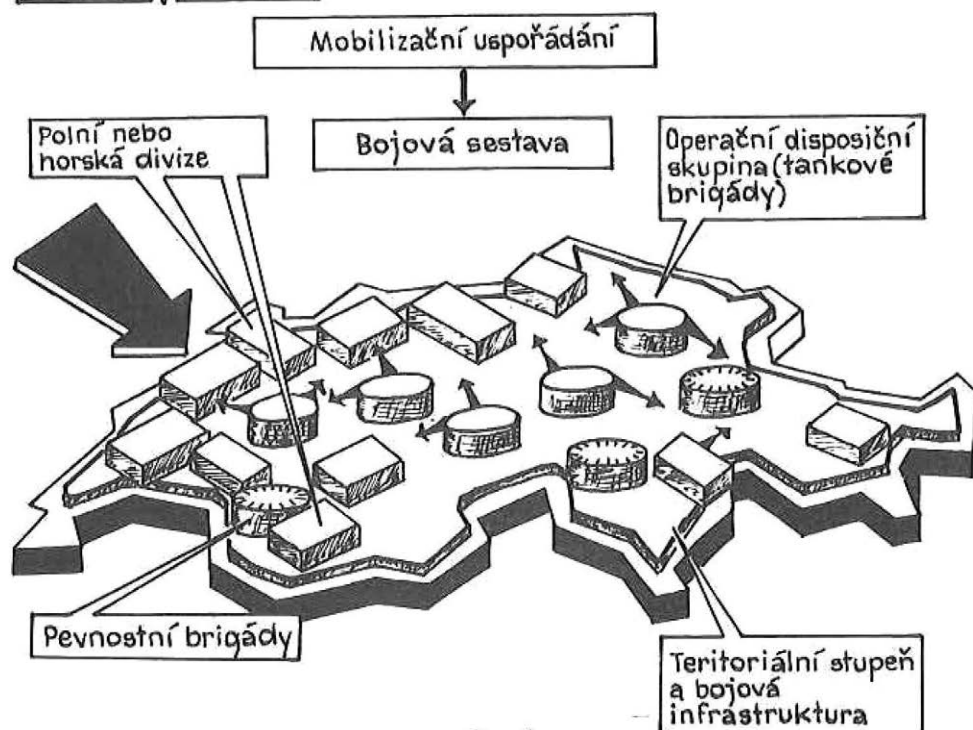
Tank 87 Leopard, který je ve výzbroji svazků operačního stupně, je vzhledem ke své neomezené schopnosti vést boj s tanky, zvýšené pohyblivosti i za špatné viditelnosti schopen plnit úkoly organizačního stupně. K tomu je zapotřebí ještě tankové pluky posilovat dělostřeleckými, protiletadlovými a ženijními prostředky a vytvářet z nich bojové skupiny. Tankové brigády, plánované pro stupeň armády a armádního sboru, obsahují všechny tyto prostředky do svazku schopného vést bojovou činnost samostatně.

Dodnes používaná prostorová opotřebovací sestava je překážkou pro bojové použití moderních tankových svazků (zvláště vyzbrojených tankem 87 Leopard). Překrývání prostorů zasazením pěších a tankových svazků vyššího taktického i operačního stupně (polní, mechanizovaná divize) zbytečně omezuje volnost činnosti obou. V doplňku č. 2 k předpisu 51.20 Velení vojskům (platný od 1. června 1991) se ve vztahu k prostoru zasazení tankových svazků u operačního stupně praví:

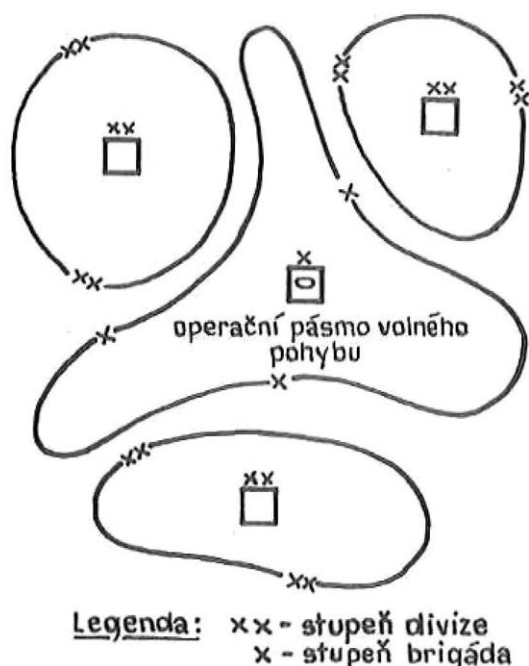
● **Prostor zasazení** - totožný s operačním prostorem hlavního úsilí je rozsáhle vymezený rozlehlý prostor (operační pásmo volného pohybu). Zahrnuje nutně více kategorií terénu, nemůže být omezen na výlučně tankový terén. Operační pásma volného pohybu musí být vždy, kdy je to možné, oddělena od prostorů zasazení vyššího taktického stupně - viz obr. 2.

Vzhledem k dnešnímu pojetí s prostorově rozmístěnou sestavou je proto z prostorového hlediska nezbytná změna myšlení. Tankovým svazkům operačního stupně, které nyní

Koncepce 95

Obr. 2

Obr. 3

- přinejmenším na základě technických možností - mohou vést střetný boj, musí být dán volný prostor, aby mohly bez vleklých dohodovůr dosáhnout svých prostorů rozmístění.

Zatímco dnes musejí být operační pásma volného pohybu ve vlastním smyslu vytvářena, zmenšenou armádní "konceptí 95" vzniknou téměř sama od sebe. Je ovšem nutné mít na zřeteli, že prostor, který není obsazen bránícími se pěšími pluky, není prostě prázdný, nýbrž že je zaujímán místními vojsky pásma teritoriální obrany, v každém případě jednotkami protivzdušné obrany a také civilním obyvatelstvem - především v silně zastavěném "středozemí". Vyčlenění operačních pásem volného pohybu proto nemůže tankovým svazkům zabezpečit neomezenou volnost pohybu.

Má-li se docílit operační pohyblivosti armády (armádního sboru) tankovými brigádami, pak to podmiňuje navíc vytvořit pojetí zatarasování (udržování volných průchodů) u operačního stupně.

Vytvořením tankových svazků operačního stupně, které jsou schopny vést také střetný boj, a operačních pásem volného pohybu pro jejich bojové použití jsou zabezpečeny teprve předpoklady pro operační pohyblivost, k jejímu využití, která by měla být vybavena dostatečnými prostředky pro ochranu prostoru. Letectvo a protivzdušná obrana (zvláště protiletadlové řízené střely k vedení boje proti bojovým vrtulníkům) se musejí podílet na plnění tohoto velmi důležitého úkolu. Jaké jsou důsledky nedostatečné ochrany prostoru, nebo protiletadlové kapacity k vedení boje proti bojovým vrtulníkům na operační zálohy, se projevilo ve válce v oblasti Perského zálivu.

Dále je bezpodmínečně nutné mít účelné a organicky začleněné ženijní prostředky, které by bylo možné zasazovat i za bojových polních podmínek, které by bylo možné zasazovat i za bojových polních podmínek. Dálka přiblížení svazků vyzbrojených tankem 87 Leopard se vysokou takticko-operační pohyblivostí systému rozhodujícím způsobem zvětšila. Tím se ovšem zvětšuje také nebezpečí (pravděpodobnost), že protivník bude klást miny na dálku. Má-li být pohyblivost zachována, což platí nejen pro operační stupeň, musí být jak tankové svazky, tak také podpůrné dělostřelecké i ženijní jednotky zabezpečeny prostředky pro samostatné odstraňování min položených tímto způsobem.

Operační pohyblivost sama o sobě v rámci dynamické prostorové obrany je možná a účelná jen tehdy, když může být u operačního a taktického stupně zabezpečen průzkum. Pomocí plánovaného systému bezpilotního průzkumného letounu 90 (ADS 90), který by ozbrojené síly měly obdržet v roce 1995, by bylo možné zabezpečit část potřeb průzkumu. U taktického pozemního průzkumu tankových svazků jsou však ještě nedostatky.

-MW-

K ORGANIZAČNÍM FORMÁM ANALYTICKOKONCEPČNÍ A PROGNOSTICKÉ ČINNOSTI

Problematika přípravy rozhodnutí na základě nikoli faktů názorně daných jakýmkoli týmem tzv. "na pařezu" nemůže být tímto způsobem uskutečněná natolik fundovaně, aby dospěla k reálným, správným kořenům možného řešení.

Právě organizační složení tvůrčího řešitelského kolektivu hraje mnohdy tu nejzávažnější roli v procesu uskutečňování reálných přesných analýz koncepcí i vypracování závěrů, které pro vlastní tendenci vývoje budou stát oběma nohama v realitě. Tyto otázky řeší příspěvek plukovníka dr. Ing. Macieje Wołoszyka, zveřejněný v Mysli Wojskowej č. 4/1991, který byl redakčně zpracován a upraven.

Řízení složitých a dynamických procesů a vysoký stupeň nejistoty a rizika způsobují, že přijímání rozhodnutí veliteli a náčelníky stále častěji vyžaduje poskytnutí pomoci specializovanými službami. U mnoha vojenských zařízení nepostačuje typizované fungování štábních buněk (organizačních oddělení a odborů) nebo řadových (jednotky a metodická oddělení), které částečně plní funkci řízení v rámci těch oprávnění, která jim náleží. Nezbytná je dodatečná analytickokoncepční a prognostická činnost, která umožňuje vypracování přesnějšího popisu variant možných řešení a hodnocení jejich účinnosti. To je uskutečňováno